

KINNITAN:

(kuupäev)

OHUTUSJUHEND HEKILÕIKURIGA TÖÖTAMISEL

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud pädeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötervishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;
- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;
- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;

- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutusosalase korralduse;
- kasutama töövahendeid ja ohtlikke kemikaale nõuetekohaselt;
- hoiduma omavoliliselt lahti ühendamast, muutmast või eemaldamast töövahenditele või ehitisele paigaldatud ohutusseadiseid ja kasutama neid nõuetekohaselt.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joobes või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnaohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja tervise seisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

2. HEKILÕIKURIGA TÖÖTAMISEL ESIEVAD OHUD

Töötamisel valitsevad ohud, õnnetusjuhtumid ja traumad:

- kukkumine kõrgustest (redelite kasutamine);
- õnnetusjuhtmeid võivad põhjustada mitmesugused kukkuvad esemed;
- elektrilöögi saamise võimalus töötamisel elektriliste töövahenditega;
- töövahendi liikuvad osad;
- silmavigastuste oht (oksad, lenduvad osakesed jm.)

Tegurid, mis võivad põhjustada kutsehaigusi:

- hekilõikuriga töötamine on füüsilist pingutust nõudev, mis võib põhjustada traumasid, valusid seljas ja kätes ning muid ülekoormushaigusi.
- vibratsioonist tingitud vibratsioonitõbi;
- müra tingitud vaegkuulmine.

3. ÜLDNÕUDED

- 3.1.** Hekilõikuriga lubatakse töötada vähemalt 18-aastaseid isikuid, kes on saanud erialase väljaõppe ja selleks on teada ohutud töövõtted.
- 3.2.** Töötaja peab kinni pidama ettevõtte töösisekorraeskirjadest. Suitsetada tohib ainult selleks eraldatud kohas.
- 3.3.** Hekilõikurit tohib kasutada ainult valmistajatehase juhendis näidatud tööde tegemiseks. Töö- ja isikukaitsevahendid antakse töötajale välja allkirja vastu
- 3.4.** Plahvatusohtlikes tingimustes ja keemiliselt aktiivses keskkonnas, mille toime kahjustab metalli või isolatsiooni, on masinate kasutamine eluohtlik ja seetõttu keelatud
- 3.5.** Vihmasajus (kui need masinad ei ole veekindlad ja neil puuduvad veekindlust tähistavad märgid) on masinate kasutamine eluohtlik ja seetõttu keelatud.
- 3.6.** Töökoht peab olema küllaldaselt valgustatud.

4. ENNE TÖÖ ALGUST

- 4.1.** Panna selga ettenähtud tööriietus (kinnitada lahtised rõivaosad, pikad juuksed kinnitada korralikult, kinnitada korralikult nõõbid).
- 4.2.** Üle vaadata töökoht, et töötada oleks mugav ja ohutu.
- 4.3.** Tööpaigas peab olema korras pistikupesade elektrikasimasina vooluvõrku lülitamiseks. Vajaduse korral kasutada koos masinaga ka isoleerivaid isikukaitsevahendeid. (kindad, kummisaapad).
- 4.4.** Silmavigastuste vältimiseks kasutada kindlasti kaitseprille või näokaitset.

- 4.5. Enne hekilõikuri kasutamist kontrolli kaitseseadmete ja kergeltpurunevate osade korrasolekut ning vea ilmnedes lase tööriist remontida.

5. TÖÖ AJAL

- 5.1. Hekilõikuri ühendamiseks kasutatav elektrisüsteem peab olema varustatud rikkevoolukaitselülitiga.
- 5.2. Elektrilist hekilõikurit ei tohi kasutada vihmasajus või märja heki lõikamiseks.
- 5.3. Kui elektritoitekaabel on saanud kahjustada, tuleb pistik kohe elektritoitevõrgu pistikupesast välja tõmmata.
- 5.4. Automaatse turvasiduriga hekilõikuriga töötades tuleb siduri rakendudes tööriist kohe välja lülitada.
- 5.5. Hekilõikuriga töötamisel tuleb alati kanda kaitseprille, kaitsekindaid ja turvaelemendiga jalatseid. Töötamise käigus tuleb hekilõikurit hoida kogu aeg mõlema käega.
- 5.6. Pikenduskaabel peab paiknema nii, et see ei jääks lõiketeradele ette.
- 5.7. Kohe pärast hekilõikuri käest panemist tuleb hekilõikuri pistik eemaldada elektritoitevõrgu pistikupesast.
- 5.8. Teiste tööde tegemise ajaks (näiteks okste või löikeprahi eemaldamiseks) tuleb tööriist asetada väljapoole tööpiirkonda.
- 5.9. Kui lõiketerad seiskuvad eriti tugeva oksa või mõne võõrkeha tõttu (näiteks traat heki sees) ja takistuse kõrvaldamiseks ei piisa hekilõikuri tagasitõmbamisest, tuleb enne takistuse terade küljest käsitsi eemaldamist esmalt mootor välja lülitada ja pistik elektritoitevõrgu pistikust välja tõmmata.
- 5.10. Pikenduskaabli takerdumist lõiketerade vahele saab vältida kõige paremini siis, kui pügamist alustatakse elektritoitevõrgu pistiku (kaabliirulli vm.) lähedalt ning töö käigust pistikupesast eemaldades tõmmatakse kaablit enda järel.
- 5.11. Enne lõiketerade puhastamist tõmmata pistik elektritoitevõrgu pistikupesast välja.
- 5.12. Lõiketera tuleb kontrollida regulaarselt ning kahjustuste olemasolul lasta remontida.
- 5.13. **Elektrilisi tööriistu tohivad remontida ainult kvalifitseeritud elektrikud.**
- 5.14. Ära ülekoorma hekilõikurit.
- 5.15. Vältida ebamugavaid tööasendeid.
- 5.16. Eemalda elektriline töövahend vooluvõrgust kui seda ei kasutata.
- 5.17. Väldi tahtmatut seadme käivitumist. Ära kanna vooluvõrku ühendatud tööriista, sõrm päästikul. Enne vooluvõrku ühendamist kontrolli, et päästik ei oleks tööasendis.
- 5.18. Ära tööta tööriistaga, mille lüliti pole töökorras.

6. PÄRAST TÖÖD

- 6.1. Lülitada välja masin ja ühendada see lahti vooluvõrgust.
- 6.2. Puhastada masin, korrastada tööpaik ja koristada ära tootmisjäägid.
- 6.3. Töö käigus täheldatud puudustest informeerida tööloigu juhti.

7. ERGONOOMIA

Tööd, mis on seotud rohke liikumisega ja lihaste venitamisega, tehakse enamasti püstiasendis, näiteks mingit kindlat tüüpi töövahendi juhtimine.

Igasuguse seisva töö juures tuleks vältida painutatud selga.

Kui inimene kummardub ettepoole või ühele küljele, siis tema jala-, selja- ja ka õlalihased pidevalt pingul. Kui inimene end uuesti sirgeks ajab, tunneb ta seljas valu, just nagu selg oleks kõveras olekus kangeks jäänud.

On võimatu kogu aeg pingevabalt seista, kui töö kõrgus ei ole õigesti valitud.

Töökõrgus on väga tähtis tegur. Kui see on ebaõigesti valitud, siis keha väsib väga kiiresti. Töökõrgus peab olema selline, et tööd saaks teha ilma selga painutamata ja õlgu õiges ja pingutamata asendis hoides.

Tööd tuleks teha käte loomuliku asendi juures, nii lähedal kehale kui võimalik.

Töökohas peab olema võimalik ulatuda kõikjale ilma, selleks end üleliia venitades või painutades.

8. TEGUTSEMINE ÕNNETUSOHU JA TULEKAHJU KORRAL

Töötajad peavad tõsise ja ähvardava õnnetusohu korral võtma tarvitusele abinõud vastavalt oma teadmiste ja kättesaadavatele tehnilistele vahenditele võimalike tagajärgede vältimiseks ka sellisel juhul, kui vahetu ülemusega ei ole võimalik kohe ühendust saada.

Tõsise ja vältimatu ohu korral peavad töötajad töökohalt lahkuma kiirelt ja ohutult. Tõsise ja vältimatu ohu korral oma töökohalt või ohtlikult alalt omavoliliselt lahkunud töötajat ei tohi selle eest karistada ega asetada ebasoodsasse olukorda.

Tulekahju tekkimisel tuleb tagada inimeste ohutus ja nende kiire evakueerimine või päästmine ohustatud alast.

Tulekahju avastanud isik on kohustatud:

- teatama viivitamatult häirekeskusele (telefonil 112), kus tulekahju on puhkenud ja mis põleb ning nimetama oma perekonnanime ja teate andmiseks kasutatava telefoninumbri ning vastama päästetöötaja esitatud küsimustele;
- hoiatama ohtu sattunud inimesi;
- sulgema ukSED ja aknad ning välja lülitama ventilatsiooni, tõkestamaks tule levikut;
- võimaluse piires asuma tuld kustutama.

Tulekustutus- ja päästemeeskonna sündmuskohale saabumisel informeerib tulekahju avastanud isik või objekti valdaja esindaja meeskonna juhti:

- tulekahju tekkekohast ja ulatusest;
- võimalikust ohust inimestele;
- muudest tulekahjuga kaasneva võivatest ohtudest (plahvatused, ohtlikud kemikaalid, elektriseadmed jms).

9. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord;
- raske tööõnnetuse puhul helistada koheselt hädaabinumbril **112**;
- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi;
- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi.

NB! Ebaõigete esmaabi võtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.

10. KASUTATUD KIRJANDUS JA KEHTIVAD ÕIGUSAKTID

1. Töötervishoiu ja tööohutuse seadus (RT I 1999, 60, 616; 2000, 55, 362; 2001, 17, 78; RT I 2002, 47, 297; RT I 2002, 63, 387; RT I 2003, 20, 120; RT I 2004, 54, 389; RT I 2004, 86, 584; RT I 2004, 89, 612; RT I 2005, 39, 308; RT I 2007, 3, 11; RT I 2007, 12, 66; RT I 2007, 59, 381; RT I 2008, 56, 313; RT I 2009, 5, 35; RT I 2009, 29, 176; RT I 2009, 35, 232; RT I 2009, 49, 331; RT I 2009, 62, 405; RT I 2010, 22, 108; RT I 2010, 31, 158)
2. Töökohale esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RT I 2007, 42, 305)
3. Töövahendi kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RT I 2000, 4, 30; RT I 2003, 89, 596)
4. Töötajate tervisekontrolli kord (RTL 2003, 56, 816; RTL 2006, 24, 431)
5. Tuleohutuse seadus (RTI 2010, 24, 116)
6. Töötervishoiu- ja tööohutuslase väljaõppe ja täiendõppe kord (RTL 2000, 136, 2157)
7. Raskuste käsitsi teisaldamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RTL 2001, 35, 468)